

Tajkov András Kossuth-díjas vájár olvasmányai

Tajkov András nevét mindenki ismeri az országban, aki újságot olvas, vagy rádiót hallgat. Kossuth-díjas, munkaéremrendes, háromszoros sztahanovista vájár, aki novemberben, mint a III. Magyar Békekongresszus első felszólalója többek közt ezeket mondta:

— *En havonta 1700 mázsával több szenet termelek, mint amennyit tervem előír. Rákosi elvtárs születésnapjának tiszteletére másodmagammal 8 óra alatt 1200 mázsa szenet termeltem ki, ami 1005 százaléket jelent. Ötéves tervemet Alkotmányunk ünnepeinek előestéjén, 1952. augusztus 19-én fejeztem be... A szocialista forradalom évfordulójának tiszteletére másodmagammal 800 mázsa szenet termeltem ki, ami 762 százaléket jelent. Így harcolok a békéért!*

Minden dolgozó, minden könyvtáros számára izgalmas kérdés tehát, mi fejlesztette öntudatos sztahanovista bányásszá Tajkov Andrási és milyen könyvek, milyen olvasmányok miként segítették munkájában, teljesítményei elérésében, milyen olvasmányokat javasol bányászársainak.

— *Tudja elvtárs, gyakran, amikor műszak után fáradtan hazajövök, lefekszem, és a gyermekeimmel olvasatok fel magamnak szépirodalmat. Kevés időm jut arra, hogy magam olvassak — feleli. Beszélgetés közben azonban oszakhamar kiderül: ezt a »kevés időt« jól felhasználja arra, hogy maga is olvasson, szakkönyveket tanulmányozzon.*

— *Géplakatos és gépész voltam azelőtt. A felszabadulás után felvilágosító politikai könyveket, röpiratokat olvastam és amikor elhangzott a párt felhívása a tatabányai dolgozókhöz, hogy »Előre a 700 vagon szénért!« — gondoltam, fiatal vagyok, csatlakozom a mozgalomhoz. Bányász lettem és 1948. október 16. óta hónapról hónapra tartottam, majd fokoztam teljesítményemet.*

— *Olvastam Lenin—Sztálin: A munkáról c. könyvet és nagyon sokat tanultam belőle.*

Könyveket szed elő és rak ki az asztalra: *A szocialista verseny szervezése a szovjet üzemekben, J. Tajdin: A szovjet ember, Psenyiszin: Hogyan szervezik az élmunkások és újítók tapasztalatcseréjét egy szovjet üzemben. A bányász-sztahanovisták a munka-verseny élén, Hevesi Gyula: Sztahanov útján, A magyar újítómozgalom fejlődése és feladatai, amelyhez Apró Antal írt előszót. Tyurejkov: Kollektív sztahanovista munka lérnában.*

— *Ezek a könyvek mind buzdítottak és segítettek abban, hogy sztahanovista vájár lettem. Közben többször is elolvastam Rákosi Mátyás, Révai József pártkongresszusi beszédeit és Gerő elvtársnak »A szocialista iparosítás útján« címmel megjelent beszédét.*

Tajkov András nemcsak olvas és tanul a könyvekből, de azzal is törődik, hogy bányásztársai is olvassanak. Javasolta, hogy a tatabányai autóbuszjáratokat lássák el könyvekkel.

— *Egyszerűen megoldható ez. Mindig ugyanaz az autóbusz hozza a szomszédos községekből és viszi haza az odaváló bányászokat. Mindig ugyanaz a két bizalmas kísér egy-egy autóbuszt, hogy a kocsira és a felszerelésre a MAVÁUT megbízásából felügyeljenek. Ezek a bizalmiak az aknák üzemi könyvtárából könyveket, újságokat vihetnek magukkal a bányászutasok részére, hogy az úton olvashassanak és amikor hazérnek a községbe, összeszednék tőlük az olvasott könyveket.*

Ez valóban egyszerű megoldás lenne, amelyet nemcsak Tatabányán, hanem másutt is alkalmazhatnánk, ahol autóbuszok távolabb fekvő lakóhelyekről viszik munkahelyükre a dolgozókat.

— *Novemberben felszóltam az I. Országos Könyvtáros Értekezleten — mondja azután — és javasoltam, hogy a könyvtárak több szakkönyvvel segítsék a bányászokat a termelési eredményekért vívott harcban. Kértem a nagykönyvtárak, az Országos Műszaki Könyvtár, a szakfordítók és a kiadók segítségét. Nem azért mondtam ezeket, hogy csak úgy mondják valamit. Tavaly tavaszon a Szovjetunióban jártam. Itt van például ez a 60 oldalas kis orosz nyelvű könyv — ott kaptam. A Sztálin-díjjal kitüntetett Podzsarov elvtárs munkamódszereit ismerteti. Nagyon szeretném magyarul elolvasni, mert most olyan természetű munkát végzek, amihez igen tudnám használni Podzsarov módszerét. Ha munkámban valami problémám van, akkor megpróbálom a szovjet módszereket magyar viszonyokra alkalmazni.*

Egy másik könyvet mutat, *Filak* munkáját. A könyv szerkezetek és gépalkatrészek nagyszámú fényképeinek gyűjteménye, bőséges képaláírásokkal.

— *Jó lenne elolvasni az aláírásokat — mondja — tudom, hogy a képek miről készültek: a kétláncos kaparószalag beszereléséről van szó a könyvben. (a két munka ere-*

detiben sincs meg az Országos Műszaki Könyvtárban. A szerk.) *Gépészeti szakkönyveket is olvasok, mert nem akarom elfelejteni, amit azelőtt tanultam és többször fel is tudom használni, amit ezekből a könyvekből tanulok. A módszerek ismertetései már nem egyszer segítettek rajtam. Az MSZT például kiadott egy könyvet: Uj élet a bányában. Amikor kombájnnal dolgoztam, ez a könyv nagyon segített munkámban.*

— *Szépirodalmi olvasmányaim is segítenek nekem. Legkedvesebb könyvem Gorbaciov: Donyeci bányászok, ezt meg is vettem. A filmet is láttam és részt vettem a bányász-értekezleten, amelyen megbeszéltük. Azután Akszajev: Távol Moszkvától, Fucsik: Üzenet az élőknek... Az egész család, olvas, feleségem és a gyerekek...*

Magasan, a nyári napfény villogásában szénszállító kosarak jönnek-mennek a sodrony-kőlépályán libegve. Hordják a munkaversenyben fejtettt »fekete gyémántot«, hogy népköztársaságunk gyárai, üzemei teljesíthessék öt éves tervüket és dolgozóink télen meleg kályha mellett olvashassák a jó könyveket.

TAMAS ERNŐ

Újság- és folyóiratcikkek, könyvismertetések katalógusáról

A szocialista könyvtár feladatainak minél maradéktalanabb teljesítése érdekében nem nélkülözheti azt a hatalmas segítséget, amelyet számára az időszaki sajtó jelent. A kapitalista könyvtárak hosszú ideig teljesen elhanyagolták a hírlapok gyűjtését. Csak a 20. század elején kezdtek felismerni, hogy az újságok- és folyóiratok a legújabb kor történelmének fontos forrásai és gyűjtésük a tudományos könyvtárak elsőrendű feladatai közé tartozik. Napjainkban már egészen természetes jelenség, hogy nagykönyvtáraink rendszeresen gyűjtik és feldolgozzák a legfontosabb bel- és esetleg külföldi hírlapokat, valamint a gyűjtőkörükbe vágó folyóiratokat.

Egyre növekvő olvasóközönségünk azonban újabb és újabb követelésekkel jelentkezik. A legújabb tudományos kutatások eredményei, sőt még a kutatásokat megelőzően, az időszaki problémák felvetése is leggyakrabban a folyóiratok hasábjain történik. Így hát a szocialista könyvtár nem tölti be hivatását, ha csupán gyűjti és nyilvántartja az időszaki sajtó termékeit. Egyre követelődően jelentkezik az igény, hogy a könyvtár az időszaki sajtóban megjelenő értékes anyagot feltárja olvasói számára és ilymódon a legkülönbözőbb szakterületeken, siessen segítségére a szocialista építésnek.

Ilyen határozott igény jelentkezik Budapesten kívül új és régi egyetemi városainkban, többek között Miskolcon is. Szocialista hazánk ez új ipari központja 1949-ben még 100.000 lakosú város volt — 1953-ban már a 180.000 lélekszámot is túlhaladta. A rendkívül felduzzadt lakosságnak jelentős részét ménnökök, technikusok, műszaki dolgozók alkotják és egyre jelentősebb tényezőkké válnak az új Rákosi Mátyás Nehézipari Egyetem hallgatói is. Érthető tehát, ha a miskolci Megyei Könyvtár olvasói egyre fokozottabb igényekkel fordulnak a könyvtár tájékoztatói szolgálatához: Tartsák nyilván mind a műszaki- és természettudományok, mind a társadalomtudomány legújabb közleményeit.

Az Országos Széchényi Könyvtár kiadásában 1946. óta havonta megjelenik a Magyar Nemzeti Bibliográfia mellékleteként a Magyar Folyóiratok Repertórium. A feldolgozott folyóiratok címjegyzékével és betűrendes mutatóval ellátott repertórium azonban anyagát csak mintegy két-hónapos késéssel hozza, így sem maga a lap, sem az annak felvágásával és felragasztásával készült cédulakatalógus (ami lyent az OSZK hírlaptára is készít) nem tudja kielégíteni az ilyen fajta katalógussal szemben támasztott legfőbb igények egyikét: a gyorsaságot. Nem terjed ki a repertórium a napilapok anyagára sem, a pártsajtóban napról napra megjelenő fontos elméleti útmutató cikkeket pedig nem nélkülözheti sem a könyvtáros, sem az olvasó.

A műszaki irodalom tömegpropagandáját az Országos Műszaki Könyvtár végzi és más könyvtárak ezirányú munkáját is segíti. A műszaki tájékoztatás folyamatosságának biztosítása érdekében az OMK rendszeresen figyelemmel kíséri a könyvtárba és a fontosabb iparági kutatóintézetekbe újonnan beérkező folyóirat-irodalmat. A figyelőszolgálat eredményeképpen a legújabb idegennyelvű anyagról is ú. n. »figyelő kartonok« készülnek, amelyek a tájékoztató szolgálat útján hozzáférhetőek az olvasók számára.

A műszaki irodalomban a rendkívül fontos idegennyelvű folyóiratanyag fordítása és kivonatolása folyamatosan történik. A fordításokról szakszerinti katalógus áll rendelkezésre, amely így a csak magyarul tudó olvasó részére is hozzáférhetővé teszi a legújabb külföldi szakirodalmat. A magyar folyóiratok anyagát az OMK 1950-től